

Bu daftarni men to'qimachilarning madaniyat saroyi oldidagi xiyobondan topib oldim. Bolalarning qishqi ta'tili boshlangan payt edi. Shaharning barcha maydonlaridagi kabi to'qimachilar xiyobonida ham katta archa o'rnatilib, xilma-xil o'yinchoqlar bilan bezatilgan. Ertadan-kechgacha atrofida bolalar arimaydi. Hatto, kechqurun ishdan qaytayotganimda ham odam bo'yi keladigan Qorboboning ko'm-ko'k ko'zlariga, rango-rang chiroklarga mahliyo bo'lib turgan bolalarni ko'raman.

Daftarni topib olgan kunim ham xiyobon gavjum edi. Bolalar bir-birlarini quvlashgan, osmonni boshlariga ko'targuday qichqirishgan... Faqat to'rt-besh yoshlar chamasidagi qizil qalpoq kiygan bir bolagina Qorboboning dam yonib, dam o'chib turgan ko'zlaridan ko'zini uzmasdi. Nega u mening diqqatimni o'ziga tortdi? Dum-dumaloq lo'ppi yuzimi, yo kichkina burni yonida yaltirab turgan yosh tomchisimi, bilmadim, hozir eslolmayman. Ammo unga ancha tikilib koldim. Bola xuddi ertaklardagi Qorbobo muzlatib ketgan go'daqdek, turgan joyidan jilmasdi. Tim qora ko'zlari Qorboboda, ammo nazarimda, u Qorboboni ko'rmas, nimalarnidir o'ylardi. Bir mahal qalin lablari titrab ketdi va ovozi boricha:

- Opa! - deb qichqirib yubordi. - Qattasiz, opa?

- Sho'ttaman, nima qildi, nima?

Kimdir yugurib kelib, bolaning yuzidan "cho'lp" etib o'pdi. - Nima qildi, nima?!

Bu o'n to'rt-o'n besh yoshlar chamasidagi qizcha edi. Egnida ko'k palto, boshida oyisining ro'moli bo'lsa kerak, ikki uchini qo'ltig'idan o'tkazib orqasiga bog'lab qo'yibdi.

- Sovqotdingmi? - so'radi qiz bolaning qo'llarini ishqalab.

- Oyimla qachon kelalla? - bola unga qaramasdi. - Sizdan so'ravotman, oyimla qachon kelalla?

- Boya ko'rib keldik-ku? Darrov sog'indingmi?

- Oyimla qachon kelalla devobman, oyimla?!

Bola ho'ngrab yig'lab yubordi. U yig'i aralash nimalarnidir gapirar, ammo nimaligini tushunib bo'lmasdi. Opasi ovutaman, deb qancha urinmasin, bola yig'idan tinmasdi. Qizchaga rahmim kelib ketdi. U nima qilishini bilmasdi. Sezib turibman, agar ukasining yig'isi yana bir-ikki minut chuzilsa, o'zi ham qo'shilib yig'laydigan. O'zimni tutib turolmadim. Archani aylanib, ularning oldiga o'tdim.

- Ha-ha, akasi, nega yig'layapsan? - dedim bolaning boshiga qo'limni qo'yib. - Birov urdimi?

- Hech kim urgani yo'q, o'zi yig'lavotdi, - javob berdi qizcha menga bir qarab qo'yib.

- O'g'il bola ham yig'laydimi? Sen o'g'il bolamisan, yo qiz bolamisan?

- O'g'il bolaman... - dedi bola entikib.

- Oting nima?

- Ahmad...

- O'-ho'!.. shunaqa chiroyli oting bor ekan-ku, yig'laysanmi? Ahadlar yig'lamaydi.

Bola menga ko'zini bir olaytirib qo'ydi, keyin tili bilan lablarini artib, opasiga o'girildi.

- Ketovuzami?

- Ketovuz, ketovuz, hozir ketovuz, yur.

Opa-uka qo'l ushlab, xiyobonning chap tarafidagi to'rt qavatli bino tomon ketishdi. Anchagacha ularning orqasidan qarab, xayol surib qoldim. Ko'zlarim oldidan urush yillari ota-onasiz yetim qolgan bolalar, qahraton qishda oyoq yalang maktabga, o'zlaridan ham katta sumka ko'tarib bozorga yugurgan qizchalar o'tdi. Hozir yaxshi esimda yo'q. Ammo Qorboboga xomush tikilib turgan bolaning qiyofasi hali-hali ko'z oldimdan ketmaydi. Nega u so'lg'in edi? Onasi qaerda? Nima uchun tengqurlarining chehrasidan kulgi arimaydi-ku, qizning ovozi dardli? Ming xil xayollarga borib, archa atrofida kumush rang skameykalardan biriga o'tirdim-da, endi papiros chekmoqchi bo'lgan edim, yonimda yotgan ko'k muqovali daftarga ko'zim tushib qoldi. Darrov uni olib atrofimga qaradim: hech kim yo'q. Kim unutib qoldirdi ekan? Hayron bo'lib varaqlay boshladim. Eskirib, uchlari titilib ketgan daftarning muqovasiga chiroyli harflar bilan "Xolida" deb yozilgan. Ichi ham qandaydir yozuvlar bilan to'la. So'nggi bir varag'i bo'sh qolgan, xolos. Yuragimdagi yaashlikni yo'qotish o'yi bilan sekin o'qiy boshladim:

"Yettinchi sentyabr.

Kecha Ruqiya opamlar dars paytida: "Hammanglar kunda-lik daftar tutsanglar, yaxshi bo'lardi. Ko'rgan-bilganlaringizni, qilgan ishlaringizni yozib borardinglar dedilar. Hamma "Ura" deb chapak chalib yubordi, men ham chaldim. Uyga kelganimda darrov oyimlarga aytdim.

- Oyi-chi, oyi! Biz endi kundalik daftar tutamiz.

Oyimlar ham xursand bo'lib ketdilar.

- Kundalik tutadigan bo'lsang, katta bo'lib qolibsang. Mayli, tuta qol, - dedilar.

Choy ham ichmasdan shkafdan yangi daftar oldim, muqovasiga chiroyli qilib "Xolida" deb yozib qo'ydim. Keyin birinchi betini ochdim. Yuragim duk-duk ura boshladi. Nimani yozsam ekan? Ruqiya opamlar kun bo'yi nima qilsanglar, shuni yozinglar, degan edilar. Bugun nima qildim? Ertalab turib choy qo'ydim. Ahadni uyg'otib yuvintirdim, oyimlar har kuni dadamlarga go'sht qovurib beradilar. Bugun ham turishlari bilan ovqatga unmayotuvdilar, qarashib yubordim. Jahllari chiqdi. Meni deb o'qishdan kechga qolasan, choyingni ich, dedilar. Keyin peshonamdan o'pib qo'yidilar.

Maktabga ketayotganimda, dadamlar bilan xayrlasha olmadim, uxlab yotgan edilar. Ichib kelsalar doim shunaqa, hammadan kech turadilar. Nega ichadilar-a? Aftilariga qarab bo'lmaydi, hamma yoqlari chang-tuproq. Hamma narsa ko'zlariga boshqacha ko'rinadi. Kecha kechqurun kelganlarida Ahadni o'paman, deb qaynab tungan samovarga peshonasini bosib oldilar, lablari qip-qizarib pishib ketdi. Ahad yig'lab xum bo'ldi.

Maktabda ona tilidan yana "besh" oldim. Ruqiya opamlar yelkamga qoqib qo'yidilar. Yaxshi qizim, oppoq qizim, dedilar. Ular meni judayam yaxshi ko'radilar. Faqat menimas, yaxshi o'qiydiganlarning hammasini yaxshi ko'radilar.

Ha, eng zaruri esimdan chiqibdi. Ra'noning tobi yo'q. Uch kundan beri maktabga kelmaydi. Bugun o'qishdan chiqqanimizdan keyin Munira bilan borib ko'rib keldik. Qattiq isitmalabdi.

Shularni yozib o'tirgan edim, eshikdan dadamlarning tovushlari eshilib qoldi. Nega baqiryaptilar?.."

O'qishga berilib ketib, kun allamahol bo'lib qolganini unutibman. Boyagina ko'k betini qoplab turgan son-sanoqsiz yulduzlar endi yo'q edi. Hamma yoqni quyuq tuman o'rab olgan, ikki qadam naridagi narsani ham ko'rib bo'lmaydi. Qorboboning faqat ko'zlarigina miltillab turibdi.

O'qishning iloji bo'lmadi. Daftarni mahkam ushlaga-nimcha uyga qaytdim. Oyim, bolalar mehmonxonada televizor ko'rib o'tirishgan ekan, sezdirmay xonamga o'tdimu, eshikni ichidan qulflab, g'ijimlangan daftarni o'qishga tushdim.

"Sakkizinchi sentyabr.

Maktabdan kelsam, oyim ayvonda yig'lab o'tiribdilar. Boshlarida pushti ro'mollari. Shu ro'molni judayam yaxshi ko'radilar. Yaxshi ko'radilaru, yolg'iz qolganlarida o'raydilar.

Meni ko'rib darrov o'rinlaridan turdilar, apil-tapil yoshlarini artib jilmaydilar, keyin qo'limdan portfelimni oldilar.

- Kechga qolding? Qachondan beri choy qo'yib, poylab o'tiribman.

- Munira bilan gaplashib qoldik, - dedim jo'rttaga. Bo'lmasa o'zim o'qish tugashi bilan uyga chopganman.

- Ukang uxlab yotibdi, taqir-tuqur qilma tag'in!

- Xo'p, - dedimu, uyga kirdim.

Bechora oyim. Choy qo'ydim devdilar, qo'ymagan ekanlar, elektr choynak stol ustida turibdi. O'zim qo'yib yubordim.

- Voy, qaynamabdimi?! - dedilar yechinayotganimda kirib, keyin nimagadir qip-qizarib ketdilar.

- Hozir qaynab qoladi. Qornim ham uncha och emas, - dedim.

Nega oyim xafalar-a? Dadamlar kecha qattiq xafa qilganga o'xshaydilar. Rost-da, odam ham shunaqa qo'pol bo'ladimi?! Ilgari bunaqa emas edilar. Oyim kasal bo'lib, ikki oy kasalxonada yotib chiqdilaru, dadamlar o'zgardilar-qo'ydilar. Kecha bo'lsa og'izlaridan bodi kirib, shodi chiqdi, yozishga uyalaman.

Eshikdan kirishlari bilan:

- Men bu uyda kimman? Xo'jayinmanmi yo xizmatkormanmi? - dedilar oyimlarga o'dag'aylab.

- Nima bo'ldi? Nega bunday deyapsiz? - so'radilar oyim.

- "Nega bunday deyapsiz?.." Shu ham gap bo'ldimi? - dadamlar xuddi Ahadga o'xshab lablarini cho'chchaytirdilar, derazadan ko'rib turibman. - Xotin degan er kelganda bunday kutib olmaydi. Men kelganda jo'rttaga o'zingni o'choqboshiga olib qochasan.

- Ovqatingizdan xabar olay devdim.

- Ovqatmish... Ahad qani? Ahadiy! Ahadichka!

Dadamlar oyimlarni itarib tashlab, uyga kirdilar. Meni ko'rib, to'xtab qoldilar.

- Salom, - dedim sekin.

- Ha, shu yerdamingiz? - Nimanidir o'ylab jim qoldilar. Keyin o'qrayib tikildilar.

- Oyingga o'xshaysan. Nari tur. Ahad! Ahadidze! Qayoqdasiz, o'g'lim?

Ahad kelavermagach, divanga yonboshladilar.

- Ovqatingizni yeb oling, - oyim kirib stolga bir kosa lag'mon qo'ydilar.

Dadam indamadilar. Oyimlar, sen gapir, deganday, meni turtib qo'ydilar.

- Dada, oshingiz sovib qoldi, - dedim men.

- Yemayman, oying tayyorlagan ovqatni yemayman.

Shunday deb ko'rsatkich barmoqlarini peshonalariiga bir-ikki marta urib qo'ydilar. Oyimlarning tishlari g'ijirlab ketdi. Xo'rsindilar, keyin sekin kosani ko'tarib chiqib ketdilar. Men ham orqalaridan chiqdim. Ko'zlarida yosh yiltirardi.

- Qo'ying, oyi, yig'lamang, - dedim yenglaridan tortib.

Indamadilar.

- Bor, darsingni qil, - dedilar anchadan keyin va idish-tovoqlarni yuva boshladilar.

- Yig'lamaysizmi?

- Yo'q, yig'lamayman. Bor, xonangga kir.

Shu payt dadam chaqirib qoldilar. Oyim kosalarni shunday tog'oraga tashladilaru, ichkariga otildilar. Eshik ochiq koldi.

- Menga qara, senda gapim bor...

Bu - dadamlarning ovozlari edi. Biroq shundan keyin hech narsa demadilar. Oyimlarning ham ovozlari eshitilmadi. Qo'llarini

ko'kraklariga qo'yib stol yonida turgan bo'lsalar kerak. Dadamlarning jahllari chiqsa, doim shunaqa turadilar. Gapirolmay

qoladilar. Tavba, muncha qo'rqadilar-a? Nima, axir, odam emasmilar? Mana, ikki oy bo'libdiki, yurish-turishlari g'alati. Birov

eshikni qattiqroq taqillatsa ham cho'chib tushadilar. Dadamlar bilan iloji boricha gaplashmaslikka harakat qiladilar. Oralaridan

nima gap o'tgan, bilmayman. Lekin gaplashsalar ham xuddi Ahadga o'xshab gaplashadilar, lablari titraydi, ko'zlari olazarak bo'lib

turadi. Ilgari bunaqa emas edilar. Doim kulib turardilar. Dadam bilan ikkovlari meni yetaklashib kinolarga, teatrlarga borishganda

hammaning havasi kelardi. Qanchadan beri kinoga birga bormaymiz. Nuqul uydalar. Kechqurun bo'lsa, dadam kelganlaridan

keyin ikkovlari xuddi mushuk-sichqonga o'xshab qolishadi. Shumshayib o'tirishgani-o'tirishgan.

Mana, hozir dadamlar bir narsa demoqchilaru, lekin aytolmayaptilar. Bu faqat bugun emas, bir necha kundan beri, to'g'rirog'i,

oyim kasalxonadan chiqqanlaridan beri shunday bo'lyapti. Nima demoqchi ekanlar? Nahotki aytish shunchalik qiyin bo'lsa?

Zavodda ishlari chatoqmi? Unday desa, yaqinda yaxshi ishlaganlari uchun mukofot oldilar-ku!

- Menga qara... - dedilar xo'rsinib. - Men... men... O'rnimni solib ber.

Oyim yelkalarini qisib, ichkari uyga kirib ketdilar. Bechora oyim! Xuddi yosh bolaga o'xshab qoldilar. Rayon doktori kelganda,

siz ko'p koyinmang, og'ir bo'ling. Qancha quvnoq bo'lsangiz, shuncha tez tuzalib ketasiz, degan edi. Quvnoq bo'lish qayoqda,

ko'zlaridan nuqul yosh tomib turadi. Bugun ham shunday. Choy ichib bo'lganimizdan keyin, ancha o'zlariga keldilar. Uy

vazifalarimni so'radilar. Uqish darsida o'rgangan "Ona" she'rini o'qib berdim. Jilmayib qo'ydilar. Jilmaysalar biram chiroyli bo'lib

ketadilar. Lip etib borib yuzlaridagi chuqurchalaridan o'pib oldim.

- Oyi, nega doim xafasiz? - dedim tizzalariga o'tirib. - Kasal bo'lganizgami?

- Ha, kasalni kim yaxshi ko'radi?

- Dadamlar-chi? Nega ular ham xafalar?

- Dadang ham kasal bo'lganimga xafa-da. Aytyapman-ku, kasalni kim yaxshi ko'radi.

- Nega bo'lmasa sizga jahl qiladilar?

- Xafa bo'lganidan jahl qiladi-da. Bunga sen e'tibor berma. Kattalarning ishiga aralashish yaxshi emas. Xo'pmi?

Men indamadim. Faqat:

- Oyi, bilasizmi, - dedim, - men sizni kasal bo'lsangiz ham yaxshi ko'raman, judayam yaxshi ko'raman.

- Menam!

Bu Ahad edi. Uyg'onib, eshikning tagida ko'zlarini ishqalab turardi. Oyim uning ovozi eshitib, kulib yubordilar. Keyin

ikkalamizni mahkam quchoqladilar..."

Men hayajondan o'rnimdan turolmay qoldim. O'n uch-o'n to'rt yoshdagi qizning so'zlari meni butkul sehrlab qo'ygan edi. O'zimni o'zga bir dunyoda his qila boshladim. Ko'z oldimda onasining qayg'u-hasratiga sherik bo'lgan nimjon qizcha, sochiga bevaqt oq oralagan so'lg'in bir ayol paydo bo'ldi. Kimlar ular? Kaerda yashaydi? Toshbag'ir ota kim? Bularning hammasi hali menga sir. Lekin, shubha yo'qki, ular qandaydir katta bir kulfatni o'z boshlaridan kechirmoqdalar. Shu kulfatdan ularning qanday qutulishlarini o'zimcha mulohaza qilib, ko'ngilni tinchitadigan bir xulosaga keldim-da, daftarni yana varaqlay boshladim. Lekin sahifadan sahifaga o'tar ekanman, vujudimni titroq bosa boshladi.

"o'ttizinchi sentyabr.

Dadamdan uch kundan beri darak yo'q. Oyimlar bizni uxlatadilaru, o'zlari mijja qoqmay chiqadilar. Dadam qayoqda qolishlari mumkin-a? Safarga ketganmikinlar? Ketgan bo'lsalar, nega bizga aytmadilar? Ahad yig'lagani-yig'lagan. Yarim kechada turib olib "dada, dada", deydi. Oyim ikkalamiz uni ovutguncha o'lib bo'ldik. Biram dadasini yaxshi ko'radiki... Men ham yaxshi ko'raman, lekin ular meni yaxshi ko'rmaydilar. Nuqul, sen oyingning qizisan, deyave-radilar. Anavi kuni Ahadga tufli olib kelib berdilar. Ahad qo'llaridan olishi bilan:

- Menga-chi? - deb yuboribman.

Bir o'qrayib berdilar. Indamay ichkari uyga kirib ketdim.

- Ko'zi yomon qizingni, - dedilar ketishim bilan oyimlarga.

- Mening qizim bo'lsa, sizning ham qizingiz, - oyim jahl bilan gapirdilar. Ularning dadamlar bilan birinchi marta shunday gaplashishlari edi. - Ko'chadan olib kelganim yo'q. Qancha urishsangiz meni urishing, bolada nima gunoh? Qovog'ingizdan qor yog'ilib kelganda, ko'zlarini javdiratib pinjimga kirishimi? Bilmadim, shu bola bo'lmasa, holim nima kechardi.

Men, hozir dadam oyimlarni uradilar, deb qo'rqib turuvdim, yo'q urmadilar. Qo'rqan bo'lsalar kerakda. Oyimlar juda qattiq gapirdilar. Mana, uch kundan beri dadam yo'qlar. Shu uch kunning ichida oyim cho'p bo'lib qoldilar".

"Ikkinchi oktyabr.

Kecha oyim zavodga borib keldilar. U yerda ham yo'qmishlar. Ishxonasidagilar, kasal bo'lib qolgan bo'lsa kerak, deb o'ylashgan ekan. Uyda yo'qliklarini bilib, hayron bo'lib qolishibdi.

Oyim bilan anchagacha bir-birimizga qarab o'tirdik. Ov-qat qilish ham esimizdan chiqib ketibdi. Choy qo'yib yubordim. To'rtta tuxumni samovar ichiga solib qo'ydim. Doktor oyimlarga yaxshi ovqatlanishni buyurgan. Men zo'rlamasam, o'zlariga qaramaydilar.

Uyga berilgan masalani yecholmadim. Vaqt bo'lmadi. Ahad bilan qolsam, hech narsa qilolmayman. Ertaga Ruqiya opamlarga nima deyman?" "Uchinchi oktyabr.

Mendan so'ramadilar. Oldimga kelib, negadir peshonamdan o'pib qo'yidilar. Uyga kelsam, oyim yo'qlar. Hovlining o'rtasida Ahad yig'lab o'tiribdi. Ovutib, uyga olib kirdim. Divanda bir xat yotibdi. Oyim qayoqqa ketdiykinlar? Xatni o'qiy boshladim. Bu - dadamdan edi.

"Meni qidirmanglar. Qaytib bormayman. Mavjuda, meni tushun. Og'ir kasallikka umrbod muftalo bo'lgan kishi bilan hayot qurish uchun senga uylanganim yo'q. Bolalar bo'lsa, bolalarga munosabatimni o'zing bilasan, o'rnashib olganimdan keyin Ahadni olib ketishim mumkin".

Yig'lab yubordim. Meni ko'rib, Ahad ham yig'ladi. Ikkalamiz baravar yig'ladi. Keyin nima bo'lganini bilmayman. Bir mahal qaragam karavotda yotibman. Tepamda Ruqiya opam bilan qo'shnimiz Xayri opalar o'tirishibdi. Ahad xurrak otib uxlab yotibdi.

- Oyimlar qanilar? - deb so'radim.

- Shu yerda, hozir keladi, - javob berdilar Xayri opam Ruqiya opamlarga qarab turib. - Poliklinikaga ketgan.

- Bu yoqqa chiqaylik, sen ham o'rningdan tur, - dedilar shunda Ruqiya opamlar.

Hammamiz ayvonga chiqdik. Ruqiya opamlar meni imladilar.

- O'tir, gap bor.

Yuragim uvushib qoldi. Nima gap ekan? Ishqilib, oyim tuzuk bo'lsinlar-da!

- Xavotir olma. Oying tuzuk, - dedilar Ruqiya opam, keyin o'ylanib qoldilar. - Menga qara, - dedilar anchadan so'ng. - Sen katta qizsan. Hammaga narsaga aqling yetadi. Gaplarimni yaxshilab tushunib ol. Oying... Oying kasalxonada... Bir oycha yotsa kerak. Uy boshlig'i endi o'zingsan. Og'ir bo'l. Men kelib turaman, mana Xayri opang ham shu yerdalar, xabar olib turadilar.

Yig'lamaysanmi?

Men "yo'q" dedimu, uydan chopib chiqib ketdim. Hujraga bekinib olib rosa yig'ladim. Ruqiya opamlar ham, Xayri opamlar ham meni qidirishmadi. Anchadan keyin uyga kirsam, ikkovlari Ahad bilan o'ynab o'tirishibdi. Ruqiya opam meni ko'rib jilmaydilar. Men ham..."

Kundalik shu yerda tugagan edi. Daftarning so'nggi betlariga hech narsa yozilmagan. Faqat oxirida qalam bilan ilova qilingan kichkina jumla bor edi, xolos.

"Sakkizinchi yanvar.

Oyim ancha tuzuklar. Ruqiya opamlar bugun ham bizni oldilariga olib bordilar. Bizlarni ko'rib, oyimning ko'zlaridan yosh chiqib ketdi. Yaqinda chiqaman, dedilar. Ancha gaplashib o'tirdik. Dadamlarni so'ramadim. Nima qilaman so'rab? o'zlari qiynalib yotibdilar-ku. Ahad lunjini to'ldirib "dada" demoqchi bo'lib turuvdi, chimchilab oldim. Lekin unga qiyn bo'ldi. Nuqul yig'laydi. Dadam bo'lganlarida yig'lamasdi. Qaerda ekanlar-a, hozir?"

Kundalikni yopib qo'yib ancha o'ylanib qoldim. Miyamda ming xil fikr. Sahifalardagi qayg'uli satrlar vujudimni hayajonga soldi. Darchani qiya ochib, cheka boshladim. Tashqarida yomg'ir shivalamoqda. Chiroq nurida bir-ikki qor uchqunlari xuddi ko'zmunchoqday yaltirab ko'rindi. Bu uchqunlar archa yonida boya men ko'rgan qizcha va uning ukasini eslatib yubordi. Ha, o'sha qiz shu kundalik muallifi Xolida edi. Bunga hech shubha yo'q. Nima qilish kerak? Ularga qanday qilib yordam bersa bo'ladi. Bemehr otani topish kerakmi, yo'qmi?

Ertalab ham shu xayollardan bo'shay olmadim. Nari-beri nonushta qilib, to'g'ri rayon maorif bo'limiga bordim-da, Ruqiya opaning qaysi maktabda ishlashini surishtirdim. U o'zimizning rayondagi qirqinchi maktabda ishlar ekan. O'sha yoqqa yugurdim. Ruqiya opa o'rta yoshlardagi xushtabiat ayol ekan. Daftarni uzatdim.

- Kechirasiz, - dedim uning o'zgarib ketganini ko'rib. - O'qib chiqdim. O'quvchingiz juda jiddiy qiz ekan.

- Ha, Xolida tez katta bo'ldi, - dedi Ruqiya opa jiddiy ohangda. - Otasi...

- Hozir qaerda u odam?

This is not registered version of TotalDecConverter

- Hech kim bilmaydi, Ruqiya opa borib kelgan qoldi. Keyin qo'lini bir siltadi-da, gapida davom etdi. - To'g'risini aytsam, hech kim bilishni istamaydi ham. Bunday odamning bo'lganidan bo'lmagani ma'qul. Shunday emasmi? Men bosh silkib qo'ydim.
- Xotining kasalligi uchun ketib qolishi, o'zining tinchligi deb bolalaridan, oilasidan yuz o'girishi - O'taketgan tubanlik.
- Mavjudaxon hozir tuzukmilar?
- Ha, kecha borib keldik. Yaqinda chiqib qoladi.

* * *

Oradan bir haftacha o'tgan bo'lsa kerak, shanba kuni edi. Ishdan qaytayotib, to'qimachilar xiyobonida ayol kishining:

- Ahadjon! - degan ovozini eshitib qoldim.

Yalt etib fontan tomonga qaradim. Ikki kishi Qorboboni olib tashlashayotgan ekan. Katta-kichik bolalar qiy-chuv qilib turishibdi. Oldingi qatorda o'sha men ko'rgan Ahad ham bor edi. U ikki ko'zini qiyshayib turgan Qorbobodan uzmasdi. Bir mahal kimdir kelib qo'lidan tortdi. Bu Xolida edi. Opa-uka yetaklashib bolalar orasidan chiqishdi-da, katta sada tagidagi skameykada o'tirgan ikkita ayol oldiga borishdi. Ularning bittasi Ruqiya opa, ikkinchisi esa, Mavjudaxon edi. Uni pushti ro'molidan tanidim. Yuragimni tasvirlab bo'lmadigan quvonch tuyg'usi qoplab oldi. Bitta-bitta qadam tashlab borar ekanman, rangi so'lg'in, lekin lablarida, yuzida tabassum porlab turgan ayoldan - Mavjudaxondan ko'zimni uzolmasdim.

1961